МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДІЛО

(«Свет»)

Советсия Союзе Коммунистическа партие Нохч-Гіалгіай обкома, Нохч-Гіалгіай АССР Лакхехьарча Советсия Министрай Совете оргаи. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

ЕРА 4 МАРТ 1965 шу

№ 27 (4041).

Хьх 2 шн.

БІАЬСТАННА — ЛЕРТТІА КИЙЧО

ХЬАЛХАРА ГЕКТАРАШ

Сатийна ньа арнеран семеньхай низ болча тракторин аьнгатера дош даьчи тагь. Трактористе Федин Виктора арахьчиллаьнна шиллаьнна шиллаьнна ш

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ДАИМ ХЬАЛХАРЧА МУГІАРЕ

Брежнир-завода № 5 йолча установка коммунистически къаьхьагма коллективо донтара дешна тоаен эргайоьх производственни процесс, доккхачІа хуо цун къаьхьагма толжаш, тІа-тІа чІоагІаргІа а вахчанчІа а хуо технологий барт тайна коллективо.

1956 шера деш ший тІеІихьочаІ, баЛха тІа брак ца хуьлийташ хьайоьхІа ца коллективо. Системехь яз шера пан 1964 шера 14 апреле хьоахаЛийр цо. Из дерриг къаьхьагма еррига коллективо къаьхьагма дукха бешш, чІагІарга боьх беш хилларг, бригадай кулгалхой болча ши. Клеонова, Удалова, Фролова, ныхчар Лерчіа хьалхе лелаярг.

Установка партийни группаьчу установка начальника мехьадта чІахдоьаьхьчча къаьхьача мастера А. Г. Бурдаковаьн дика хоа къаьхьгма оьсарг лаьхьаьл баьа ший социалистически яьх хилар.

Цудухьа шерагара шерга лаьхьаьй ухьаьа социалистически яьх, цунца лаьхьу коллективо доьхьа къаьхьгма толамаш а.

Лог ракьа а долаш къаьхьагаш а установка коллективе. Коллективе хІара чІека техника а экономика а хьоарІта йоьх, къаьхьагаш дика а кийса а міаллиеьхьаьхьчаьй, заманан ший новкъосташ ца хуьлийташ а, ший новкъосташ юьхь.

Установке культурно-техническен боьрам лаьхьаьр аттарг вертерпорт цхьа деккар А. Зайна Магитов ухьаьа. Установка беррита боьхлий деша баІаьн а ший баьха гоьвал лаьхьаьн а ба. Операторашца Мышьшов Геннадеи Гречкин Юрен Ислтальхий сайриийнаьн мехьадьта техникуьн, мехьадьта кистиутуьн деша баІа операторашца Тхьагиев Николай, Набиченко Владимир, оператора гІоначца Алешина Лизин. Къона технологаш — оператора гІоначца Исламов, Тимофеев, Бывшцев деккар комбинате шоьй техничеан бераш лаьхьеш ба. Установке міаьнаІа а ела, баьа беш „я коммунистическа къаьхьагма школа. Цунна Керте лаьт цеха начальник Б. И. Филадов. Цу пеоле дешан на 15 саг. Школа дешара дехьа Филатовца цхьаьн масане а шоаш оттаьлй дар. Дукха терхьам тІаьхьайт шеоло лаьхьгІа бригадай, сменай, рационализаторий къаьхьагма дикагІа йолча методех толамагІаьр харжара, къоастора. БекхагІа йолча операторашца Ю. Ф. Пальмовс оьсу юьхьан коллективе арахиІдиг.

Школе дукхагІа терхьам тІаьхьийт экономика дешан Іомадара, масала, установка баЛха оьсарг лаьхьгІа ныхъаьн захара. Из деш дуьнийн хьаьмал дир установка начальника Бурдакова. Установкеран хоарастера лаьрІаьн, экономически показателиьта чуьра боьа ваьлина, производственно-техническен теман, мехьадьта чахдоьаьхьчча баьта тІехь катализаторий боьа лаьрІаьн, цу баьха автоматизацин телемеханизацин эра дешнан Іомадар ухьаьа.

Катализаьхьа установка тоьаьр эрганкха лерхІ. Школа-цхьан замане хийцар ма деш, йоьаьрте йийцар установка реконструице проект. ЧІагІа найдаье боьр предложений аьхьебоьлайІар. Из заманан дика а безаме а чакхъьлаьр, инженерашца-конструкторашца Шпичкоп Бондаренко тІа а болаш.

Тайп-тайнарча формиех а методех а хІара деттна баЛха гоьвал лаьхьеш, Іомалуш хилларх дожаьа беркіг боьа коллективашца. Беррита технологаш пих-ихьх гоьвал йоьаьн ба (слесарш, операторнаш, ныхмаг), цо йийш хуьлйт аттаьн коттиг хилча цхьан боьлхочуьн мотта шоьлаІаьр Іаоттаре, ший дикаьа новкъостаьл ца, установка боьхьонца йоьа техникаьн ма ца хьаьхьаьн хилар заьон а хинна дІаьттаьд установке. Уггаьа баьх беш ба да а доаГІаьн коллективо сий деш боьа пих, кагиршонца баьда ца хьаьхьаьн боьа боьлхой.

Партийн организацийн сий ду цу ныьхьа. Масала, установка начальника А. Г. Бурдаковна ший ленинан орден, ВЦСПС Къаьхьагма Сийлен ныьхьа тІа Дзаьзьаьв, Къаьхьагма Шеча Байрахьа ший орденн кхо медаьлаш ешна ца В. Б. Ходаков, Къаьхьагма Шеча Байрахьа ший „Знак Почета" ордена а А. С. Клеонова.

Коммунизмен хьалхечІ моральнийн кодекса лаьхьаьр баьдин боьа, баьрт тІаьха, чІагІа производственни деша міаьнаІтехаьй цу кана. Уж ба вай чекхаьрча хилийй дитаІаьл дуьнуьчА хьоьбе негаьрбоьл дукхача кьаьсе бойча, ненарий сапка міаьш лаьрІаьчА, де заталгаьр цаІ хилларх міаьнаІтечаьчА ваьла деаьаьг — нечкий, эрсий, эрзийй, кьиьбарш. Къаьнийй доттаІаьн хьокхаьн ба уж.

Коллективе чІенан баьрт баьдин а ахотабеина а хилар хІара гІо массеа боьаьн хоьу ухьаьа, из производстве хинна а Іан цар. Коллективе оьмал а хинна дІаьттаьд сийлаьчА доьмоьна цхьаьа міаьнаІтехетар.

Установка коллективан прелет деннаьчА ахчаьн цхьа дакъа ишъа хуьрганан дІаьуьн, цунна новкъостьа ду хоьлан чакхъаьнна. Из доьн хьокхаьчхьгІаьрчаьс тоьш мегаргоьлаьн а хІара хьагчаьнна ишъа ишъ ишъ ишъ.

Масеехь масал доллаергга ший. Хьалхарча технологическен процесс решений міаьнарашца термообработка ьІчуьн тІеІаьгІа кулгалгІа айра а хьекхан цІенкъе еаьш хуьлар уж.

ХІаьн решений хьаьна а хьекхан цІенгІан, цунца хьежжа ишхагІа хуо аьрадецца продукце дикаьл.

Цхьаьлайнна вайнан мухх ший моттигаьн пийслера термообработка ьІчуьн тІеІаьгІа, хІара аьлча валикашта цементаьн сна хаьна жІаькан дусар. Из кхетадьчуьн тІеІаьгІа сиза баьха ишъера діаьдьаьхьгІа ца хьоьчаьнна.

Техническен кийчьаьнна. Йоьха оьрашна чуьра цхьаьрга тулка. Оьрашна чІоагІьчуьн тІеІаьгІа дикаьгІа хилар арахепи продукци.

Оснастке приспособлений пийсйнр, инструментий дикал лаькаьгІа хилийтаре баьа тІаьхьоьмаш міаьгІаьрга. Уж баьхьан цІенкъе дот, хІаьта а дар чІоагІа новкъаьрно ца баьда.

КхоьмаьгІоьаьрашца арахепи продукцина ишъе ца хилийтаре міаьнаІтехьгІай станочийний баьха гоьвал лаьхьгІа йоьа курсаш. Курсаш чакхъьлаьнчуьн тІеІаьгІа аттестат хьаьдар экзаменаш ЛІаьа еаьр цар. Цаьрга аттестатаьн терзиа.

Уьх гартаьчу хана баьх ба бо-лабугІаьрга контролерийн курсаш. ХІара деана хьоьх боьрам боьлхьхьаьн йоьча инструментаьга. Периодически тІаьхьаьмаш дельберга арахепи оьтхьаьлаьна хьокаьн. Цеха контролерашца Дадаевна технологически картаьнн чертежашца.

1964-ча шера октябре беттта деш арахепи оьтхьаьлаьн ишъгІай хоІтаьл йоьа графикаьн хьалхьоьх, цу тІе хьаьгІаг ихначчаьнна йоьхе доаГІаьн оьтхьаьлаьн а.

Из график баьхьа юьхьийньчуьн тІеІаьгІа дикаьгІа къаьхьгма ворлдмеаьгІ хІара боьлхо, тІаьхьаьм боьдаьн ЛІаьла йоьлеаьр оьтхьаьлаьн. Дика лаьхьаьлер къаьхьгма оьсарг, кІеІаьгІа хилар брах.

Цехе хьалтехь ца ваьлаьгаьн: «Бекхаьчуьн цІенна уйла — керттера тІаьхьоьмаш, «Продукци хІара баьхьгІаьрга къоьсан доаттаьберашца ца ба: бохьло, мастер цеха, начальник» кхьаьрашца.

Шерра социалистически яьх йоьаьрчаьй ихначчаьнна ишъе доаьаьн продукци ЛІаьлара.

ХІаьн, оьтхьаьлаьн хьаьнна заьн царех 15 процент контролераьна хьаьн, наьтаьх йоьхаччаьнна ишъе ийлейийн, ина ЛІаьлу уж хьаьхьчаьнна, тІаьккха ца тоІ а ца йоьа ньаьр контролераьга.

Шо хьаьлча оьтхьаьлаьн боьхьонца ихначчаьнна ца доаьлийтаьн хайчь маре ян контролераьга ДІаьуьрийн дешар дешар хьаьлаьнна оьтхьаьлаьн хІара боьлхочу.

Арахепана продукцина ишъе ихьаькха ихначчаьнна ца хилийтаре цеха коллективе да доаьлаьн баьхьан тІоагІа хоарІаьнна да, цунна хьежжа лаьхьуьрга арахепеан ишъе доаьаьн ишъгІаьрга коммунистически яьхьаьн.

В. ОСОКИН,
«Красный молот» ихнача заводе № 6 йолча цеха ОТК хьоьхьаьйІаьна тІаьхьаьмна мастер.

БОЛХЛОЧУН ЦІЕНА УЙЛА — ДИКАГІБОЛА ТІАХЬОЖАМ

ТІоагІа хоарІаьнна да арахепи продукци дикен ишъгІа хьаьрбаьнаьн хилийтаре. Цунна ишъе ишъгІа ишъгІа ишъгІа

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ

Уж дешнна хиннча Нохч-Гіалгіай АССР Лакхехьарча Совета Президиума заседане дийцир Шаьла районин Гудермеса горд-совйен къаьстаьмкой депутатий Советий исполкомаша къаьстаьмкой депутатий моттигерча Совета хоржамашц дара вийчо еш беча баьлах дела доиг.

Президиум белгалдаьккхар, къаьстаьмкой депутатий моттигерча Совета.ца деш дола хоржамаш республика къаьстаьмкой политический кхиамаш къаьстаьмкой хьинаг лакха айденаш ца хьалаяьна хулаш хилар.

Горгеен юртен къаьстаьмкоца дийхкайта дола социалистически декхарашца тІаийдаш хоржамаш хулаьча денна нердача производственни тІемаашца пахта баха аьина.

Хоржамий къаьстаьмкарча Президиума хьежна исполкомаша бокха болх баьв хоржамий округан, хоржамий участкан къоастаьн, хоржамий, оружений, участкеш хилийсий состав тІоагІаьш, Іалашдете дукха къаьстаьмкой собраний ший моттигерча Советий депутатийна кандидаташ оттабоь.

КъаьлгаІа хоржамаш деча хиннучу 399 саг дукхагІа хиннаб республикие Советий депутатийна оттабо хиннучу дегташ. Цу тешах ду пачча къаьлхен Іаьдала моттигерча органий состава, жюре къаьстаьмкоца дукхагІа дагча лоцаьн хилара, советски демократ шерпаьлара, федеративна кандидаташ оттабаьча нахах 57 процент хьалагІа. Советий составе хоржамаш ба.

Цунца цхьана Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдаьккхар, дукха хоржамий участкаш хІаьн а бокъонца лийчьь алаша, телефон радиог чуйІаьнаца хилар, цхьаьлоча агитпунктаьнан культурсветучреждениеш болх дожаьла беш дилар.

Президиум белгалдаьккхар, къаьстаьмкой депутатий моттигерча Совета.ца деш дола хоржамаш республика къаьстаьмкой политический кхиамашца хьинаг лакха айденаш ца хьалаяьна хулаш хилар.

Горгеен юртен къаьстаьмкоца дийхкайта дола социалистически декхарашца тІаийдаш хоржамаш хулаьча денна нердача производственни тІемаашца пахта баха аьина.

Хоржамий къаьстаьмкарча Президиума хьежна исполкомаша бокха болх баьв хоржамий округан, хоржамий участкан къоастаьн, хоржамий, оружений, участкеш хилийсий состав тІоагІаьш, Іалашдете дукха къаьстаьмкой собраний ший моттигерча Советий депутатийна кандидаташ оттабоь.

Къаьлгаіа хоржамаш деча хиннучу 399 саг дукхагІа хиннаб республике Советий депутатийна оттабо хиннучу дегташ. Цу тешах ду пачча къаьлхен Іаьдала моттигерча органий состава, жюре къаьстаьмкоца дукхагІа дагча лоцаьн хилара, советски демократ шерпаьлара, федеративна кандидаташ оттабаьча нахах 57 процент хьалагІа.

Шеко цхьана Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдаьккхар, дукха хоржамий участкаш хІаьн а бокъонца лийчьь алаша, телефон радиог чуйІаьнаца хилар, цхьаьлоча агитпунктаьнан культурсветучреждениеш болх дожаьла беш дилар.

Цунца цхьана Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдаьккхар, дукха хоржамий участкаш хІаьн а бокъонца лийчьь алаша, телефон радиог чуйІаьнаца хилар, цхьаьлоча агитпунктаьнан культурсветучреждениеш болх дожаьла беш дилар.

Шо тІаийдаьча соцан тІа Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдаьккхар, дукха хоржамий хулаьча хьежначобаьнарца дІадоьхурдола тІулахьан, белгалъ аьлча, исполкомаша тІаийдаьлаг хоржамий участкий агитпункташ ца хилар. Дукха агитпунктаьнан культурсветучреждениеш парцІаш ца хилар а дегаьнна.

Шо тІаийдаьча соцан тІа Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдаьккхар, дукха хоржамий хулаьча ца хилар, Советийна деча хоржамашца хеташ гойтара агитаци вІаштІехьаьккха ца хилар. Дукха агитпунктаьнан культурсветучреждениеш парцІаш ца хилар а дегаьнна.

Шо тІаийдаьча соцан тІа Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдаьккхар, дарвардой михаилий лоарІамбелта, сессий а заседаьнна цаьрх хьаьжІаьг.

Мотти́герча Советий ерриг ча исполкомаьнца тІаийдаьлаг депутатийна оттабаьн кандидаташ могабеш хоржамашна хьаьжІаьг. Цаьрга, дарвардой михаилий лоарІамбелта, сессий а заседаьнна цаьрх хьаьжІаьг.

Мотти́герча Советий ерриг ча исполкомаьнца тІаийдаьлаг депутатийна оттабаьн кандидаташ могабеш хоржамашна хьаьжІаьг. Цаьрга, дарвардой михаилий лоарІамбелта, сессий а заседаьнна цаьрх хьаьжІаьг.

Шо тІаийдаьча соцан тІа Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдаьккхар, дукха хоржамий участкаш хІаьн а бокъонца лийчьь алаша, телефон радиог чуйІаьнаца хилар, цхьаьлоча агитпунктаьнан культурсветучреждениеш болх дожаьла беш дилар.

Цунца цхьана Лакхехьарча Совета Президиумо белгалдаьккхар, дукха хоржамий участкаш хІаьн а бокъонца лийчьь алаша, телефон радиог чуйІаьнаца хилар, цхьаьлоча агитпунктаьнан культурсветучреждениеш болх дожаьла беш дилар.

Шо тІаийдаьча соцан тІа

ДОЛЗОЛ ДЕХЬАРА

«Машарга кхача гІертар— керттера йоакхо»

ПАРИЖ, СССР Министрий Совета Председателла А. Н. Косыгина телевидение йоллаш дьхьа кхамьала йиззаш иллоьгенна кепа тох «Юманите», «Фигаро» ялхьа а ялхьа а газеташна. ВІашаргІийнийтача Штаташка Дьлойт Косыгина: «Нагахь санна Къилбаседа Вьетнама духьларга агрессивни гІулакхийн ДІадо а лелдойн, ций юхььаьнцарча йолаелхьо йоьгІелаелле, — белгалдоьх «Юманите», — ше хиннича тайпара машаре дахара тешаме йоллаш ше СССР. Империалистически кепарга духьал отта кийча да социалистически мехкашка».

«Фигаро» ялу: «Косыгина йоах, Къилбаседан Вьетнамн Къилбаседан Кореен йитта а, Лаоса чурха гІулакхашна юкъеГІертІигга дитта а лемаш США-ца, духьанне а шеко хилла йиш ма: «Талаьар дьхьанца исарьыш агрессия». Советски правительствена хьаьхьаьнар, машарга доаха мьаьшан лехьлга ций керттера йоакхо хилар, белгалдоьхьх социалистически партие органан доаха «Пюпюер да Парк» ялхьа газето.

* * *

УЛАН-БАТОР. Советски правительствена керте латтаво дьхьа кхамьало ПІаьхьа а БаьхьІир маргІато езача вьетнамски халкъо американски агрессена духьала, дуккеи хилкъашка цоаЙ маргІатон лоЛами баьхьи доллаш лоаттабу кьовсеи Советски Союз ше лаьрхІаьчА тайпара кхы хуьнца ца хуьт хьаллоаьшан хилар, хІаьхьо иштта машаре дахара, лапински политиканца Советий Мохк чешаме хилар а, ньлар машарен доттагІаьнаш монгольски организацийн Исполнительин комитета председателла Д. Адиабиина ТАСС корреспондентчуа ше кхамьала деш.

Советски делегацин ДРВ, КНР, КНДР ахаре, ньлар Адиабиина, тешаг ду Советски правительство, КПСС, лерриге советски халкъ социалистически мехкий вежарашца йолла цкьоаГІо, царна юкъера бІаьр - цкьоаГІон гІулакхашца доттагІаьнаш чІоагІІе белам боллаш хилира.

* * *

БЕЛГРАД. «Советски Союз, Вьетнама Демократически Республика, Корейски Халкъа-Демократически Республика социалистически лагера цкьоаГІо тешаме чІоагІе лоаттаде лаьрхІа хилар — дукха ха йоацаш А. Н. Косыгин Але социалистически мехкашка вахара ятара лоаРХІамеГІара итога, — белгалдоьхьх «Борба», Советски правительствена керте латтаво дьх кхамьал хьалхарча поноса тІа хета а тохаш.

Газето кхьаьста белгалдоьхьх кхамьалашца Индокитаран гІулакхаш лер тІа доахардола хьал да Вьетнама Демократически Республикина духьлараш США агрессивни акташ сонлар, ялхьа йолла мотт.

* * *

СОФИЯ. «Социалистически лагера вІашаГІийнийтча иза шаьргІадаг», «БПСС-ца Советски паччахьалкхен чІоагІІа лениненки ньг кьаьда йолла», «Империалистически кхерама духьала цкьоаГІо йоллаш шоайла мутІаьхьен да социалистически мехкашка», «Американски агресси сонлар — Индокитаре машар ятара доаг керттера хьалъ» — уж тайпа йоаьхьо керте дьхь московски телевидение гІоллаш Д. Н. Косыгина дьхьа кхамьала текст кепа техача центральнийн болгарски газеташца.

Газеташца белгалдоьх социалистически мехкий цкьоаГІо чІоагІІара де торо йоллаш мел дола хІама дІаде а де Советски Союз кийчи хилар, Вьетнама Демократически Республика дарелгон лоЛами лорабе, империалистически агрессена духьлаьстта ца кийча хилар.

* * *

ПРАГА. Машарча хьалхьаьна машар бемаш долча керттачча мехкий декларр — Вьетнама Демократически Республика боьхьонашн суверенитетн баьхьан доаг хьалда кьовсеи лоаттабар. Империалисташа ешо ялхьа а ялхьа а газеташна. ВІашаГІийнийтача Штаташка Дьлойт Косыгина: «Нагахь санна Къилбаседа Вьетнама духьлараш агрессивни гІулакхийн ДІадо а лелдойн, ций юхььаьнцарча йолаелхьо йоьгІелаелле, — белгалдоьх «Юманите», — ше хиннича тайпара машаре дахара тешаме йоллаш ше СССР. Империалистически кепарга духьал отта кийча да социалистически мехкашка».

«Працен» «Свободне словенска газеташа белгалдоьх, Советски Союз ДІадо а социалистически мехкий цкьоаГІо чІоагІЕрттІигхилар, дуккеи дерриге халкъашца цкьаьна дуккеи халкъашца юкъера кехкачи ПІаьхьар духьа, массина а гера ДІадаьхьара чІехьа, халкъий ишкарн ИкерИшлен баьхьи доллаш кьовсеи лоаттабе ша кийча хилар.

* * *

ВАРШАВА. Польски газеташа йоллча бесса кепа тох Советски правительствена керте латтачча кхамьала иллоьгенна. «Трибуна люду» ялхьа газето керте дьхьа йоьлонна йоах: «Империалистически кхерама духьала социалистически паччахьалкхенцца кхочаеннен шоайла мутІаьхьен а», «Жизнь Варшавы» ялхьа газето белгалдоьхьх, «Социалистически лагера доттагІаьнаш кхочаларн лорадг а деГІаьхьуьна а СССР, ДРВ, КНДР» кийча хилар. «ПІтандар молодых» ялхьа газето белгалдоьх Але социалистически мехкашка ялхьа переговорий лоаРХІамеГІара результат я социалистически лагера доттагІаьнаш кхочаларн лорадг, деГІаьхьуьна, чІоагІІе, империалистическа духьлараш ГІарчча цкьа фронт чІоагІІе лаьрхІа Советски Союз, ДРВ, КНДР хилар ялхьа дола деГІаьхьуьна.

* * *

ЛОНДОН. Халкъа Вьетнама духьлараш агресси цкьа тайлар ешаш йиса йиш ма ца СССР Министрий Совета Председателла кхамьала ятара хьалца ВІашаГІийнийтача Штаташца ялхьа белгалдоьхьх ДухьлаГІа деГІаьхьуьна АнтаГІийн ешаш.

«Гардиане» терхам тІаБохийт Вьетнама Демократически Республика оборона чІоагІЕара де лелар дерзда ялхьа заьлвеннена.

«Гардиане» ций редакционни статьи тІа чІоагІІа кратиме и ВІашаГІийнийтача ИГначий позиция, белгалдоьхьх, Къилбаседан Вьетнамн халкъо цкьаьна а тайпара США хьалхьаьцан ца хилар.

* * *

БУДАПЕШТ. «Цкьаьна а тайпара чакхьаьргьаьц американски империалистически агресси. Къилбаседан Кореера арадаьхьа хиле де за американски бІуьнш. Коммунистически болаьмо ерриге отрядаш кхочаларе реальни лардаш ю,— керте ишта ялу «Непсабаднаг» ялхьа газето, СССР Министрий Совета Председателла А. Н. Косыгина московски телевидение гІоллаш дьхьа кхамьала йоллаьнш ше кепа тохаш.

Советски Союз, ялу «Медьар немзет» ялхьа газето, кийча а дуккеи дерриге халкъашца цкьаьна дуккеи халкъашца юкъера кехкачи ПІаьхьар духьа, мацара кхдаьмалеи баьхьи доллаш московски телевидение гІоллаш А. Н. Косыгина дьхьа кхамьала текст кепа техача центральнийн болгарски газеташца.

Газеташца белгалдоьх социалистически мехкий цкьоаГІо чІоагІІара де торо йоллаш мел дола хІама дІаде а де Советски Союз кийчи хилар, Вьетнама Демократически Республика дарелгон лоЛами лорабе, империалистически агрессена духьлаьстта ца кийча хилар.

* * *

ПРАГА. Машарча хьалхьаьна машар бемаш долча керттачча мехкий декларр — Вьетнама Демократически Республика боьхьонашн суверенитетн баьхьан доаг хьалда кьовсеи лоаттабар. Империалисташа ешо ялхьа а ялхьа а газеташна. ВІашаГІийнийтача Штаташка Дьлойт Косыгина: «Нагахь санна Къилбаседа Вьетнама духьлараш агрессивни гІулакхийн ДІадо а лелдойн, ций юхььаьнцарча йолаелхьо йоьгІелаелле, — белгалдоьх «Юманите», — ше хиннича тайпара машаре дахара тешаме йоллаш ше СССР. Империалистически кепарга духьал отта кийча да социалистически мехкашка».

«Працен» «Свободне словенска газеташа белгалдоьх, Советски Союз ДІадо а социалистически мехкий цкьоаГІо чІоагІЕрттІигхилар, дуккеи дерриге халкъашца цкьаьна дуккеи халкъашца юкъера кехкачи ПІаьхьар духьа, массина а гера ДІадаьхьара чІехьа, халкъий ишкарн ИкерИшлен баьхьи доллаш кьовсеи лоаттабе ша кийча хилар.

* * *

ВАРШАВА. Польски газеташа йоллча бесса кепа тох Советски правительствена керте латтачча кхамьала иллоьгенна. «Трибуна люду» ялхьа газето керте дьхьа йоьлонна йоах: «Империалистически кхерама духьала социалистически паччахьалкхенцца кхочаеннен шоайла мутІаьхьен а», «Жизнь Варшавы» ялхьа газето белгалдоьхьх, «Социалистически лагера доттагІаьнаш кхочаларн лорадг а деГІаьхьуьна а СССР, ДРВ, КНДР» кийча хилар. «ПІтандар молодых» ялхьа газето белгалдоьх Але социалистически мехкашка ялхьа переговорий лоаРХІамеГІара результат я социалистически лагера доттагІаьнаш кхочаларн лорадг, деГІаьхьуьна, чІоагІІе, империалистическа духьлараш ГІарчча цкьа фронт чІоагІІе лаьрхІа Советски Союз, ДРВ, КНДР хилар ялхьа дола деГІаьхьуьна.

* * *

ЛОНДОН. Халкъа Вьетнама духьлараш агресси цкьа тайлар ешаш йиса йиш ма ца СССР Министрий Совета Председателла кхамьала ятара хьалца ВІашаГІийнийтача Штаташца ялхьа белгалдоьхьх ДухьлаГІа деГІаьхьуьна АнтаГІийн ешаш.

«Гардиане» терхам тІаБохийт Вьетнама Демократически Республика оборона чІоагІЕара де лелар дерзда ялхьа заьлвеннена.

«Гардиане» ций редакционни статьи тІа чІоагІІа кратиме и ВІашаГІийнийтача ИГначий позиция, белгалдоьхьх, Къилбаседан Вьетнамн халкъо цкьаьна а тайпара США хьалхьаьцан ца хилар.

* * *

БУДАПЕШТ. «Цкьаьна а тайпара чакхьаьргьаьц американски империалистически агресси. Къилбаседан Кореера арадаьхьа хиле де за американски бІуьнш. Коммунистически болаьмо ерриге отрядаш кхочаларе реальни лардаш ю,— керте ишта ялу «Непсабаднаг» ялхьа газето, СССР Министрий Совета Председателла А. Н. Косыгина московски телевидение гІоллаш дьхьа кхамьала йоллаьнш ше кепа тохаш.

Советски Союз, ялу «Медьар немзет» ялхьа газето, кийча а дуккеи дерриге халкъашца цкьаьна дуккеи халкъашца юкъера кехкачи ПІаьхьар духьа, мацара кхдаьмалеи баьхьи доллаш кьовсеи лоаттабе.

ЛИЙЦА БАЬХКА КОММУНИСТАШ МУКЪАБАЛИЙТАБ

ПАНАМА, 2 март. ТАСС-а мирдо. Луис Альберто Франко Сандовала хоам бу:

Прогрессивни общественнийта оагІончашца чІоагІІа протесташ хилар баьхьи доллаш лабхьарца хьалхІийаб масеех ди хьалхаьгІа лийца хиннА Панамаи Халкъа нарте председатель Виктор Угон кхаьбеча белгалбьина боьхьойн, ахаьройн, студентийн кулгалхой. Уж бекке беш хиннаб Панамски канала хьаьжьаьрча американски-панамски ювала договора духьала хиннеб хиин.

Виктор Угон цун новкъосийн кортамукъа бокьарах Мехарча демократически прогрессивни ди-вІ боьхьа котло ладарІ ухьаза.

КА ЯЙЛА ШУН, КЪОНА АРТИСТАШ

Дуккарчаш вай юхььаьнна шоай театр боьх бе доладелла наьсарчоЙ гІаьдбахар. Из дар 1961—62 шерашца. Спектакль ятарна хана саг ДІамьала йиш йолаш йина кулар районе кІуьйбай заьлан. Хоа ВІашаГІийнийтаьлр хьалъа театра коллектив.

Бакьда, цуьл чІехьаГІа болх телхар. Ер кхоалаГІа шу да из театр юваметтаоттаде ца могаш кулгалдеЙ лела. Бахьан дуьхьа уйла е ешаш дан. Районе бехтохьамера пах лоарІаьш хиннабан из лоарХІамера ИреологическИ-чески баьхьа ГІулакхаш.

ХІаьхьа чІехьхьарча хана театр юха белх бе доладелиеш. Искусство ешаш бола пах гулдуш лаьт цига. Культура Шенна кулгалде хьежаьнр 1957 шера денз театре лакъа а леаьшан цига художник хиннА Абнеш ТІаХІир.

Юхььаьнца хьалъа театр болх бе доладуча хана ну ювъе заьнна из Мамита саг Абдиеш Бек а. Искусство ешаш а ешна Ленинградски театра музыкальни кинематографе институте дешна ваьлар из. ИреологИ-чески нурс ялхьхьаьна город Грозне практике хьежаьнр Бек. Из цига ваьхьа рьаььа дІаьлаьнр: цунна ца дагайаьлаьр этгара хьалца ше хиннА моттиг, Ваьсарн районе халкъа театр. Цига вахар из ший практика чакхьаьнна. ХІаьр ре-жиссерашца болх беш на ювъа артист, Дуьхьа кхьаьст ер театра хьалца хиннА сий ювъаттаоттадара.

Къаьнарра артисташ юха гулдуш лаьт. Эрстешашта дика НовоЙ-оТекарр Долакова Зина. Ха ялх саг а из. Бахьда, цунна дика хет халкъа-театра лоарХІамера бен, цун болх ІІаболабеннА. Театре дакъа лаца рьаьа йий хьо, ваьнна шийла ваьчча: «Со а со санна барам а ростера хуьлг йоькарчаш хьалкъа таланташ, — ньлар Зинас. — Лег гІара рьаьа а йоьаш йоаГІаргьа. ХІаьнаьна из хьоалаь саг йист хиннаьнаьн».

Дуьккача ваха новкъа ва Ниьсарен-Вокзалерча 11 шерарча школа кхьаьна хьехархо Гайтунова Хьусен а. Хоа, дер ГІара лоарІаьргьа цо ший ролаш. Из а ХІама театре ювъаннеан.

ЛегІайаГІаьш латт халкъа театрн коллективе. Дуьхьа ба кхоа кагий пазн мехкарийн: районе культура Шен инспектор Ахушкова Зоя, Аьхьи-Юртарча клуба заведующи Мальсагова Фатима, КПСС райкома кьокарча отдела боьлхо Мальсагова Рая, районе культураьн юкъе бечА бьлаьа отдела заведующи Нутоева Мариам, машиннийнЬ станце боьлхо Мальсагов Бекхан, БЛКСМ райкома боьлхоЙ Нуреев Муса, Газанов Ахьмад, Кожемякина Тамара, Костоева Рийхьаьт, 11 шерарча школа хьехархо Щербина Валентина...

...Кхоа ший ба из. Хов царна театр кхьаьстамхошта дозанзА, цо пала сакъердам бергболуш. ХІаьнаьн актах йоьа ялх пьеса ешийнЬ уьлаьа. Уж а Оцаев Халмат: «Цкьаьн ба цо хаРдаьн (ГІаьлГІай меттала ньлкхар Абдиев Бек), «Ший Зайбула» (ин ньлкьар а Оцаев ва), районе газета ТІаьхьлочо Парен Сулейма ялхьа «Ший барашн пахьхІаранна» ялхьа интермедин.

...Болх йинсте а баьнна сайрер. Электрически лампаш сегар районе культура ПІаГІа. Цкьаьнарра хьа а баьхьа ший ролаш Іоньа Іохийнар театре дакъа лоаРХІамера.

ХІуьнаьн чулаьа дийнаьхьа пьеса оттаг кийчлуш ба уж. Тешиаме ала йиш я цар харжархошта дина сингІаг лурдга аьина.

Дика ГІулаьн да театро ДІаделаьлаьр. Районе кулгалхой декхарийла ба из хьаллаьна, новкъостал де. Районе халкъа театр ЧІоагІІаьна ларда чІе дешха деза.

З. МИКАНЛОВ.

30 шу совГІа за я Смолин Виктор Николаевич хьехарчочун баьхьа беш волз. Ший йоьккха опыт цаХаДаьш ЛаДу цо дешархошта. ХІама Грознерча № 53 йолча юкъерча школе лакхерча классашкарча дешархошта Къаьнарра говзалоЙ ва Виктор Николаевич. Цун чІоагІІа сий деш бо школера хьехархой а дешархой а. ЧІоагІІа уйла ТІаяхийна лаурвГІ хурдбаьча кІоначча говзаначаьнца цун хьехаьнга. Царна хоа хьаьнца негарбоЙаьн йоьккха балха говзалоЙ опыта йоллаш Виктор Николаевич волга.

Суурта тІа: Смолин Виктор Николаевич 5-ча классе дешархочуна Беритовна стаканна болх мишта бе беза хьаьнца воаллаьн.

И. Пимова сурт.

ХОЙ ШОАНА?

Этгара къаьнаГІа дола фуЬ Ньр-Йоркерча цкьаьн музее уьлаьр. Из Іалаьмаьн доаха фуЬ ЗьаьГІ ЧечА динозавро 120 миллион шу хьалхаГІа.

* * *

Саг ЛигІен баркъаьнн ЦІенО баьхьан доллаш лоаттабена кьонсаче этгара ЬьлаьГІа сапа юкъедоаькхийта дийнар ПІ-на ЬІаьшиерене ваьха ремеки йор Галеп ва. Къаьнарча египтинашта сапа доаьхьан хиннадиг, хІаьхьа пар цунна меттех ледаьлаьр содеи хийн. Къаьнарча рийминаьна сапанна меттеа леаьлаьр одиокеи дьлэта теха йоьа эм чура кагий ГІум. Галькьи пленсашта сапа доаьхьан хиннаЬ (цар хьаьлаьр из Іелаьна потаьи дуьхьа лаьтеен ВІашаГІа а ялоЙ). цкьаьнаьца, галлаьца керта чешта хьекхаьн хиннаЬ из цар бос баьнкар дуьхьа.

* * *

Перган ЦІенЬо щетка этгара хьаьлца ЬьаьхьаьнаЬ райна англійски мепа йоаьон тІа XVII-ча ЬІаьшерен шеллаГІа даьхьа ДІаДолаДуьхьа юхььо. Цергех хьекка щетка арвалаьлхьа баГа кхерзан кхьаьста ший тайпара ХІаьнаьн хиннаьн Англе.

Це (цу ювакъчча тайпара) «сапа ахотам лиьа а лоаттабу, са этгара а доаьлийн».

ИШТА ХІАНА ОАЛ ВАЙ? ВОКЗАЛ

XVII-ча ЬІаьшерех Лондона гоньаьрча мотТигашца Темзе ХІаьна ши йинсте сакъердамаш хулаш щоаь хиннаЬ. Цигара ГІаьна йоьаьцан Вокзола ялхьа жерочун доаьхьара трактир хиннаЬ. Цуьл ТІехьаГІа кІеззиГа цІьа ца ньинчаьн ГІоллаш бешаьх а из цІи ЦІа ЬІаьа болабеннаЬ.

Лондонски «вокзол» ЬІаьа болабеннаЬ. Петербуггера Павловска бодь машиннийх биалла баьнначуьл тІехьаГІа из ДІаьхьачалучча социальна мотТигех «Вокзал» ЬІаьна цІи тиллаЬ. ТІехьаГІо цу ДІаьнна цІи ЬІаьа йоьаьеннаЬ Россеран кхьйола машиннийнЬьЬа станцеи а.

СКАФАНДР

Вай космонавташ сигалЬазарех хаст-каста цІи яра доладеннаьх «скафандр» ялх деш, ХІама моллаГІчоа а хоа из гаьнна сигала ухача космонавтийн летчикийн къаьстта ший тайпара баркъа даьте. ХІаьта хьаьдаГІа иштта содаш хиннадаг хи кІаЬ боьлхьа паха ГІадухьача баркъаьн мара. Цу деша хьаьхара даьхьа «скаф» — кхьаьнарча гренай меттала кеха, ченнок, лодка ялхьта хиннаЬ. ШоллаГІа даьхьа — иштта «ардр» ялх гречески дош — саг, малаСаг. Цу тайпара, скафандр ялхьта, долчча беса маЬан дича, саг-лодка ялхьта ва.

ЮНЬЕРА ЛАЬРХІАЧА САГО ВАХАШ ЮОАННХА ХА

Европе XVI-ча ЬІаьшерене (феодализма заманаьь)... 21 шу
Европе XIX-ча ЬІаьшерене (капитализм толеннаЬ хана)... 34 шу

Россе	1896—1897 шш.	32 шу
СССР-е	1927—1928 шш.	44 шу
	1955—1956 шш.	67 шу
	1958—1959 шш.	69 шу.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгІа

РАДИО: 6.30 — Юртбоахамо боллоштта передача (ГІаьГІай меттала). 6.45 — Ашарашц. 7.10—«Грозненский рабочий» «Комсомольское племяна» газетий обзор. 7.20 — Хоемашц. 8.15 — «Сердце» газета оагІонаш тІара 8.25 — Ашарашц. 8.45 — Этгара ЬІамаГІа болчарна лаьрхІа передача (эрсий меттала). 16.00 — РадиоН телевиденийн передачийн программа. 16.05 — Ашарашц. 16.15 — «Агитпунктера лаьпаш сийрдаГІен» яха беседа (ГІаьГІай меттала). 16.30 — Керда хоамашц (ГІаьГІай меттала). 16.45 — ЛитературИя передача. «Вай ханара турпал» яха Михаил Юрьевич Лермонтова романа тІара даьгьа. (эрсий меттала). 17.00—Юртбоахамо хьаьлле лелаерий опыта радиошкола (эрсий меттала). 17.30 — Ленинсни заьлвоний университет — Москвера трансляци. 17.45 — Керда хоамашц (эрсий меттала). 18.25—Керда хоамашц (ногчий меттала). 18.35 — Концерт.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.25 — Телевиденийн керлаДаРаш (ГІаьГІай меттала). 18.35—Юрти кІи (ногчий меттала). 19.25 — «Малх» йоа телевиденийн пИнтарий. 19.35 — КультурАй университет. XVIII ЬІаьшерен хиннА йоа эрсий изобразительни искусство. 19.55—Телевиденийн керлаДаРаш (эрсий меттала). 20.05 — Социалистически ЯЬЬе ВИнциатераш болча. Репортаж (ГІаьГІай меттала). 20.20—Бийса даьхьала хийла шуи, бераш! 20.30—«Бирса пеРешь» яха художественни фильм.

Город Грозне, Сафонова улицаГІа, 15, ваьхча гр-нина Колесниченко Григорий Ивановича суде деннАд, город Грозне, Сафонова улицаГІа, 15, ялхьа йоа ший сеГат Колесниченко Лидия Ивановна ше ЦитарАх дола дош.

Дош дуьнарда город Грозне, Ленинский района хьалха суде.

Город Грозне, Ленина переулкаГІа, 14, ваьхча гр-нина Подлесный Александр Ивановича суде деннАд, город Грозне, Январски улицаГІа, 47, ялхьа йоа ший сеГат Подлесная Валентина Николаевна ше ЦитарАх дола дош.

Дош дуьнарда город Грозне, Октябрьски района хьалха суде.

Лейпцигски ярмарка хьайийлай

28-ча феврале хьайийлай ухх шера ший 800 шу дизар дехдеи йоьа Дуьнен хьалхьаьца ювъера Лейпцигски ярмарка. Ярмарка хьаьлелла баг ГДР Министрий Совета Председатель В. Штофи республикера кхьйола кулгалдер деанеллаш, СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин керте латтА советски правительствена делегаци. Цо ЛаьрхІаьна ТАСС корреспондентчуа ше кхамьала деш.

Советски делегацин ДРВ, КНР, КНДР ахаре, ньлар Адиабиина, тешаг ду Советски правительство, КПСС, лерриге советски халкъ социалистически мехкий вежарашца йолла цкьоаГІо, царна юкъера бІаьр - цкьоаГІон гІулакхашца доттагІаьнаш чІоагІІе белам боллаш хилира.

* * *

БЕЛГРАД. «Советски Союз, Вьетнама Демократически Республика, Корейски Халкъа-Демократически Республика социалистически лагера цкьоаГІо тешаме чІоагІІе лоаттабе лаьрхІа хилар — дукха ха йоацаш А. Н. Косыгин Але социалистически мехкашка вахара ятара лоаРХІамеГІара итога, — белгалдоьхьх «Борба», Советски правительствена керте латтаво дьх кхамьал хьалхарча поноса тІа хета а тохаш.

Газето кхьаьста белгалдоьхьх кхамьалашца Индокитаран гІулакхаш лер тІа доахардола хьал да Вьетнама Демократически Республикина духьлараш США агрессивни акташ сонлар, ялхьа йолла мотт.

* * *

СОФИЯ. «Социалистически лагера вІашаГІийнийтача иза шаьргІадаг», «БПСС-ца Советски паччахьалкхен чІоагІІа лениненки ньг кьаьда йолла», «Империалистически кхерама духьала цкьоаГІо йоллаш шоайла мутІаьхьен да социалистически мехкашка», «Американски агресси сонлар — Индокитаре машар ятара доаг керттера хьалъ» — уж тайпа йоаьхьо керте дьхь московски телевидение гІоллаш А. Н. Косыгина дьхьа кхамьала текст кепа техача центральнийн болгарски газеташца.

Газеташца белгалдоьх социалистически мехкий цкьоаГІо чІоагІІара де торо йоллаш мел дола хІама дІаде а де Советски Союз кийчи хилар, Вьетнама Демократически Республика дарелгон лоЛами лорабе, империалистически агрессена духьлаьстта ца кийча хилар.

* * *

ПРАГА. Машарча хьалхьаьна машар бемаш долча керттачча мехкий декларр — Вьетнама Демократически Республика боьхьонашн суверенитетн баьхьан доаг хьалда кьовсеи лоаттабар. Империалисташа ешо ялхьа а ялхьа а газеташна. ВІашаГІийнийтача Штаташка Дьлойт Косыгина: «Нагахь санна Къилбаседа Вьетнама духьлараш агрессивни гІулакхийн ДІадо а лелдойн, ций юхььаьнцарча йолаелхьо йоьгІелаелле, — белгалдоьх «Юманите», — ше хиннича тайпара машаре дахара тешаме йоллаш ше СССР. Империалистически кепарга духьал отта кийча да социалистически мехкашка».

«Працен» «Свободне словенска газеташа белгалдоьх, Советски Союз ДІадо а